A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja

2014–2015

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

TÖOSZ

MÖSZ

MAGYAR FALUSZÖVETSÉG

ELŐSZÓ

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok versenyére immáron hetedik alkalommal került sor 2015-ben.

Az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja szakmai vezetésével és támogatásával meghonosított programban eddig mintegy kétszáz önkormányzat vett részt megvalósított és sikeresnek ítélt gyakorlatával. Örvendetes tény, hogy az innovatív önkormányzatok nemes versengésének szakmai támogatásában és a legjobbak díjazásában tevékenyen részt vállaltak az érintett minisztériumok is.

A 2015. november 5-én, a Belügyminisztérium Márvány Aulájában megtartott legutóbbi záró konferencia és döntő hangulata és eredménye is megerősítette azt a véleményemet, hogy az egymástól való tanulás hihetetlenül sokat lendíthet a helyi közszolgáltatási feladatok ellátásának minőségén és fenntarthatóságán egyaránt. Ez a nap is bizonyította, hogy Magyarország sokszínű és sikerre ítélt.

Míg a legjobb gyakorlatok felkutatása, értékelése, figyelembevétele a gazdálkodó szervezetek fejlesztése és versenyképességének növelése szempontjából általánossá vált, az önkormányzati rendszer negyedszázados tapasztalata, gyakorlata, sikere és kudarca alapján joggal várható el, hogy az önkormányzati szférában is tudatosan jelenjen meg a benchmarkok alkalmazása, valamint szervezettebb és szélesebb körű legyen a jó példák, a jó gyakorlatok gyűjtése.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok program tökéletesen illeszkedik a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének küldetéséhez, vállalt hivatásához: széles körben ismertetni az innovatív ötleteket és a jó önkormányzati gyakorlatokat.

A program 2014-2015-ös pályázati szakaszát összegző kiadványunkkal is szeretnénk felhívni a közvélemény figyelmét arra, hogy a települési közösségek nagyon sok

jó megközelítést és módszert vezettek be a helyi közösségerősítés, a településvezetés és a településüzemeltetés területén, amelyek egy részéről viszont csak kevesen tudnak. Ezért is van szükség a versenyre, ahol nem a legjobb önkormányzatot keressük, mert a „legjobból" is szerencsére nagyon sok van, hanem a bevált, ismételhető, hatékony, hatásos és fenntartható egyes megoldásokat, megvalósításokat.

Köszönet illeti mindazon önkormányzatokat és önkormányzati vezetőket, akik a mindennapi nehézségek, problémák ellenére benyújtották pályázatukat és vállalkoztak a jó gyakorlatuk bemutatására. A jó példák hordozói nélkül a jó gyakorlatok sem képesek elterjedni. Ugyancsak e helyen mondunk köszönetet szakmai partnereinknek, támogatóinknak és szponzorainknak, akik lehetővé tették, hogy a program megvalósuljon, és a legjobb és terjeszthető gyakorlatokat megfelelő díjakkal elismerhessük.

Bízom benne, hogy az elkövetkezendő esztendőkben a jó gyakorlatok programja még továbbfejlődik, terebélyesedik, és közös munkával olyan szakmai tudásbázis jön létre, amely az önkormányzás egyre több területén nyújt majd gyakorlati segítséget az önkormányzatok széles közösségének.

Budapest – Tab, 2015. november 24.

Schmidt Jenő
TÖOSZ elnök

A LEGJOBB ÖNKORMÁNYZATI GYAKORLATOK

Az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja által kimunkált és Európa több országában sikerrel megvalósított Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) honosította meg Magyarországon és első ízben 2008-ban hirdette meg a pályázatot. Kezdetektől részt vesz a programban a Magyar Önkormányzatok Szövetsége és a Magyar Faluszövetség. A *2014-2015-ös pályázati szakasz* megvalósításában részt vett a Belügyminisztérium mellett az EMMI Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága és a Miniszterelnökség Vidékfejlesztési államtitkársága. A program meghonosításában jelentős szerepet vállalt Pallai Katalin, az Európa Tanács képviselője és Sabján Katalin, a TÖOSZ nemzetközi titkára, projektmenedzser. Az önkormányzatok közötti jó gyakorlatok versenyét először 1999-ben, Angliában rendezték, amelyet aztán minden évben megismételtek egyre több részvevővel és egyre nagyobb sikerrel. Az Európa Tanács kezdeményezésére 2004-ben nyolc – elsősorban kelet- és dél-európai – ország kapcsolódott az angliai mintaprogramhoz.

A PROGRAM CÉLJA

A program célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, esetleg a nemzetközi szakmai közélettel is.

Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében jobb közszolgáltatásokat, s a településvezetésben magasabb színvonalú teljesítményt eredményezhet. A program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. A tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.

A címmel járó díj mellett – olyan hivatalos elismerésben is részesülnek az önkormányzatok, amely azönkormányzati dolgozók és helyi lakosok büszkesége lesz. A program hozadéka lehet az is, hogy a helyi közösségek fejlődésének segítése érdekében felhívja a központi kormányzat figyelmét az erős és felelősségteljes önkormányzatok, továbbá a jobb önkormányzati feladatellátás és az innovációk támogatásának szükségességére.

A PÁLYÁZAT DÍJAI

Azok az önkormányzatok pályázhatnak a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjra, amelyek a maguk megítélése szerint a megadott területek valamelyikén valami új és másutt is alkalmazható gyakorlatot alakítottak ki. A győztesek az adott évben a pályázathoz kapcsolódó szervezetek – többnyire minisztériumok – által felajánlott pénzdíjban, illetve egyéb elismerésben részesültek.

A díjjal járó pénz szabadon felhasználható, azonban a felhasználásnak a program céljaival összhangban kell állnia. A nyert összeg például a program megvalósításában résztvevők tanulmányi útjára, az önkormányzat szolgáltatásainak fejlesztésére, eszközvásárlásra, vagy akár képzésre is fordítható.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj elnyerésére benyújtott pályázatával a pályázó önkormányzat vállalja, hogy a TÖOSZ-szal kötendő szerződés szerint a saját, díjazott gyakorlatát más önkormányzatokkal megismerteti. Annak érdekében, hogy a tudás széles körben, az ország más részein is hasznosulhasson, a nyertesek a legjobb gyakorlatukat bemutató fontosabb információkat nyílt napok, szakmai konferenciák, tanulmányutak, internetes bemutatkozás keretében adják át. A program a nyertes önkormányzatok képviselőinek mindehhez felkészítő képzést kínál.

A PROGRAM KEZDEMÉNYEZŐI ÉS FELELŐSEI

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját Magyarországon a Települési ÖnkormányzatokOrszágos Szövetsége felügyelete mellett az Irányító Bizottság fejleszti ki és vezeti.Minden évben általában három témát hirdet az Irányító Bizottság, kiegészülve a Közfoglalkoztatási program jó példáival, amit a Belügyminisztériummal együttműködve alakítunk.

Az Irányító Bizottság tagjai a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Miniszterelnökség, és az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja delegáltjai. Az Irányító Bizottság munkáját a TÖOSZ által kinevezett projektmenedzser segíti, aki jelenleg Lüttmerdingné Balla Mónika (e-mail: balla@toosz.hu mobil: +36 30-5-55-79-74). Az Irányító Bizottság egyszerű többséggel dönt valamennyi felmerülő kérdésben.

A bizottság tagjainak joga és lehetősége van más intézményeket, döntéshozókat javasolni a munkájukban való részvételre, szakértőket javasolni a Szakértői Csoportba, s azokat közös döntéssel kinevezni.

Az Irányító Bizottság határozza meg a pályázati kiírást tartalmazó kiadvány kritériumait, pályázati feltételeiket, a kiválasztási eljárást, s felügyeli a Szakértői Csoport kiválasztási eljárását. Elfogadja a képzési programot, meghatározza a képzési lehetőségeket és kötelezettségeket a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjak nyertesei számára; irányítja az eset-

tanulmányok széles körű terjesztését; aktív kommunikációs eszközökkel támogatja a program végrehajtását; együttműködik a záróünnepség szervezésében.

A Szakértői Csoport önkormányzati gyakorlattal rendelkező szakembereit az Irányító Bizottság delegálja. A csoportot a TÖOSZ adminisztratív támogatásban részesíti. A csoport feladata a beérkezett pályázatok értékelése, és a díjazásra érdemes gyakorlatokra vonatkozó javaslattétel az Irányító Bizottságnak. A szakértők a program végrehajtása során a TÖOSZ-szal, illetve a projektmenedzserrel együttműködve részt vesznek a pályázati kiírás témájának meghatározásában, pontosításában; a kritériumok/indikátorok meghatározásában valamennyi pályázati területen; rövid listát készítenek azon beérkezett önkormányzati pályázatokból, amelyek helyszíni vizsgálatot igényelnek; közreműködnek a meghatározott önkormányzati gyakorlatok helyszíni ellenőrzésében; a legjobb gyakorlatok kiválasztásának előkészítésében. *A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (dr. Zongor Gábor főtitkár és Lüttmerdingné Balla Mónika projektmenedzser: balla@toosz.hu) támogatja és megszervezi az Irányító Bizottság és a Szakértői Csoport munkáját.*

AZ IRÁNYÍTÓ BIZOTTSÁG

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját Magyarországon a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége felügyelete mellett az Irányító Bizottság fejleszti ki és vezeti. Az Irányító Bizottság tagjai kezdetektől a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, valamint az önkormányzatokért felelős minisztérium. Az Irányító Bizottság évente változó összetételben működik a pályázati témáknak és a támogatóknak megfelelően. Az Irányító Bizottság munkáját a TÖOSZ által kinevezett projektmenedzser segíti. Az Irányító Bizottság egyszerű többséggel dönt valamennyi felmerülő kérdésben. A bizottság tagjainak joga és lehetősége van más intézményeket, döntéshozókat javasolni a munkájukban való részvételre, szakértőket javasolni a Szakértői Csoportba, s azokat közös döntéssel kinevezni. Az Irányító Bizottság határozza meg a pályázati kiírás kritériumait, pályázati feltételeit, a kiválasztási eljárást, s felügyeli a Szakértői Csoport kiválasztási eljárását. Elfogadja a képzési programot, meghatározza a képzési lehetőségeket és kötelezettségeket a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjak nyertesei számára, irányítja az esettanulmányok széles körű terjesztését, aktív kommunikációs eszközökkel támogatja a program végrehajtását, együttműködik a záróünnepség szervezésében. A Szakértői Csoport önkormányzati gyakorlattal rendelkező szakembereit az Irányító Bizottság delegálja. A csoportot a TÖOSZ adminisztratív támogatásban részesíti. A csoport feladata a beérkezett

pályázatok értékelése, és a díjazásra érdemes gyakorlatokra vonatkozó javaslattétel az Irányító Bizottságnak. A szakértők a program végrehajtása során a TÖOSZ-szal, illetve a projektmenedzserrel együttműködve részt vesznek a pályázati kiírás témájának meghatározásában, pontosításában, a kritériumok/indikátorok meghatározásában valamennyi pályázati területen, rövid listát készítenek azon beérkezett önkormányzati pályázatokból, amelyek helyszíni vizsgálatot igényelnek, közreműködnek a meghatározott önkormányzati gyakorlatok helyszíni ellenőrzésében, a legjobb gyakorlatok kiválasztásának előkészítésében..

A 2014-2015. év díjazottjainak egy csoportja

A DÍJ ELNYERÉSÉNEK FELTÉTELEI

A PÁLYÁZATBAN BEMUTATOTT GYAKORLATOK BÍRÁLATI SZEMPONTJAI:

Elfogadottság és együttműködés. A gyakorlat tervezését és bevezetését megfelelő egyeztetések kísérték-e, amelyek során sikerült-e megegyezésre jutni a gyakorlat tartalmáról és az együttműködés megvalósításáról?

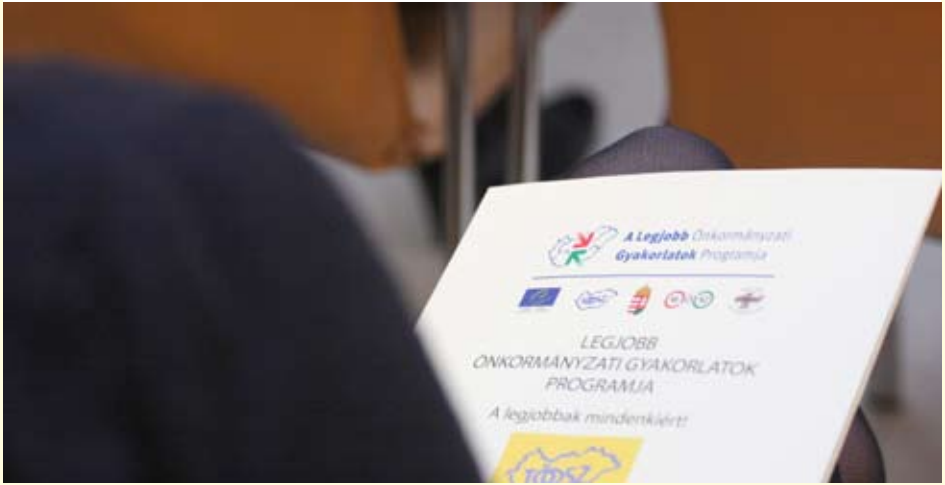

Átláthatóság és nyitottság. A gyakorlat kialakítását segítő döntések jól definiáltak-e és közérthető formában hozzáférhetőek-e? Kialakításuk során konzultáltak-e a résztvevőkkel, és van-e lehetőség a közreműködésükre a megvalósítás szakaszában? Törekedett-e az önkormányzat az aktív részvétel támogatására?

Hatásosság. A gyakorlat megvalósította-e a kitűzött célt, van-e pozitív hatása, esetleg hatást gyakorol-e más kapcsolódó területek gyakorlataira, a lakosok pozitívan értékelik-e?

Hatékonyság. A gyakorlat bevezetése jelentős, mérhető hatékonyságjavulást eredményezett-e?

Fontosság. A gyakorlat hozzájárul-e a település egyik (vagy több) problémájának megoldásához? Olyan probléma megoldásához járul-e hozzá, amely sok településen jellemző, s kevéssé ismert a megoldása?

Fenntarthatóság. A gyakorlat intézményesült-e és integrálódott-e az önkor-mányzat cselekvéssorába, megalapozott-e pénzügyi és szervezeti fenntarthatósága?

Megismételhetőség. A gyakorlat bevezethető-e más településeken is különösebb probléma nélkül??

A KIVÁLASZTÁS

A TÖOSZ összegzést készít a befogadott pályázatokról, amelyek közül a Szakértői Csoport tagjai témánként rövid listát készítenek a helyszíni vizsgálatot igénylő jó gyakorlatokból.

A projektmenedzser a Szakértői Csoport egy-két tagjával látogatást tesz a listán szerepeltetett jó gyakorlatok helyszínére. A látogatók a helyi vezetőket felkérik a jó gyakorlat ismertetésére; így lehetőség adódik azon részletek bemutatására is, amelyek a pályázatból esetleg kimaradtak, ám a program szempontjából fontosak.

A győztesek kiválasztása előtt, a helyszíni tapasztalatok nyomán meghívást kapnak az esélyes önkormányzatok, hogy a saját jó gyakorlatukat szakmai konferencia keretében, a nyilvánosság előtt ismertessék, majd a Szakértői Csoport és az Irányító Bizottság együttes döntése alapján születik meg a döntés a Legjobb Önkormányzati Gyakorlat Díj odaítéléséről.

A DÍJÁTADÓ ÜNNEPSÉG

A programot egy vagy kétnapos szakmai konferencia zárja, amely szélesebb szakmai közönség előtt zajlik. A záró konferenciák és prezentációs döntők során lehetőség nyílik arra, hogy az egyes témákban a kormányzati szereplők, valamint a szakmai támogatók is ismertethessék álláspontjukat és programjaikat. Az ünnepélyes díjátadó eseményen többnyire miniszterek, minisztériumi főtisztviselők vesznek részt széles körű sajtónyilvánosság mellett.

A LEGJOBB GYAKORLATOK TERJESZTÉSE

A program sikeres pályázatait benyújtó önkormányzatok felkérést kapnak, hogy egy, a TÖOSZ-szal kötendő szerződésben rögzítsék a maguk jó gyakorlatának szélesebb körű ismertetéséhez szükséges csatornákat és módszereket.

A program irányítói tanácsadással és információkkal segítik a legjobb gyakorlatok kommunikációját. A nyertes önkormányzatok vállalják, hogy meghatározott számú önkormányzat képviselőit fogadva ismertetik a maguk díjazott gyakorlatát. A tudásátadás folyamata további innovációk forrása lehet, mert a fogadó önkormányzatok is hasznosítható ötleteket meríthetnek a szakmai párbeszédből. A TÖOSZ és a programban résztvevő szervezetek a maguk információs csatornáin népszerűsítik a legjobb gyakorlatokat, segítvén ezáltal azokat az önkormányzatokat, amelyek problémáira e gyakorlatok megoldást kínálnak.

A TÖOSZ honlapja (www.toosz.hu) mellett a programnak saját különálló honlapja van, amely magyar és angol nyelven is elérhető:

www.legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu, illetve www.bestlocalgov.hu címen.

HOGYAN PÁLYÁZZUNK?

Valamennyi magyarországi helyi önkormányzat elnyerheti a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díját. Pályázni a www. legjobbonkormanyzatigyakorlatok.hu, illetve a www.toosz.hu, internetes honlapról letölthető, évente megújított pályázati formanyomtatvány elektronikus kitöltésével lehet. A pályázatot kinyomtatva egy eredeti és egy másolati példányban postai úton (tértivevényes, ajánlott küldeményként) kell eljuttatni a TÖOSZ címére (1071 Budapest, Damjanich utca 44).

A pályázathoz a jó gyakorlat eredményeit bemutató dokumentumok, kiadványok, fotók az önkormányzat (vagy a program) honlapjára feltöltve és a linket beillesztve van lehetőség megküldeni. A pályázat beadásával a pályázó hozzájárul a dokumentumok, kiadványok, fotók, valamint a pályázati folyamatban készült szakmai és kommunikációs anyagok TÖOSZ általi szabad felhasználásához.

A pályázati határidőt az Irányító Bizottság az éves témák közzétételével egyidejűleg határozza meg és széles körben teszi közzé.

A LÖGY PÁLYÁZATOK ÖSSZEGZÉSE

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázatának magyarországi bevezetésével új lehetőségek nyíltak az önkormányzatok számára azzal, hogy a gyakorlatban megvalósított jó és bevált gyakorlatukat saját maguk értékeljék, valamint a szélesebb szakmai közvélemény számára nyilvánossá tegyék. A bemutatkozás vállalása már önmagában sikernek tekinthető.

A pályázatokban megjelenített gyakorlatok olyan tudásbázist alkotnak, amelyet a hasonló témakört, problémát megoldó önkormányzatok alkalmazhatnak, átvehetnek.

A pályázatok versenye tovább erősíti a települések közötti együttműködést, az egymástól való tanulás lehetőségét. Az elmúlt hét évpályázatainak sikere és tapasztalatai egyértelműen igazolják, hogy szükség van Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok programjára, annak folytatására.

2014–15-ÖS PÁLYÁZATI KIÍRÁS

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdeti meg 2008-tól folyamatosan.

A Belügyminisztérium mellett az EMMI Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága és a Miniszterelnökség Vidékfejlesztési Államtitkársága vesz részt. Ugyancsak kezdetektől részt vesz a programban a Magyar Önkormányzatok Szövetsége és a Magyar Faluszövetség.

2015. évi Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program pályázata 3 témában került meghirdetésre:

– Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlat
– Gazdálkodó település
– Roma nemzetiségi és helyi önkormányzat együttműködése
– Különdíj: Magyar Territoria Innovációs Díj

A három témakörben mindösszesen 43 pályázat érkezett. Csupán Győr-Moson-Sopron, Heves, Komárom-Esztergom és Vas megyékből nem volt pályázó.

Közfoglalkoztatás témában: 32 pályázat
(Ajak, Arló, Ásotthalom, Bácsszentgyörgy, Cégénydányád, Derecske, Gyulaj, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Ináncs, Jánoshida, Karakószörcsök, Karancslapujtő, Kazár, Kelevíz, Kistapolca, Kisvarsány, Lovászpatona, Nagypáli, Nagypall, Udvari, Újszilvás, Putnok, Szabadhídvég, Szalapa, Szarvas, Tetétlen, Tiszaigar, Varsány, Zalaszentmárton, Zics).

Gazdálkodó település témában: 7 pályázat érkezett
(Alsómocsolád, Cégénydányád, Garadna, Hajdúnánás, Mór, Szorgalmatos, Tunyogmatolcs).

Roma nemzetiségi és helyi önkormányzat együttműködés témában: 4 pályázat érkezett
(Budapest IV. kerület, Dunaújváros, Szolnok, Varsány)

A program Irányító Bizottsága a beérkezett pályázatokat megismerve döntött arról, hogy mely pályázatok megvalósulását nézi meg helyszíni látogatás keretében. Az első szűrést követően 33 pályázati helyszín látogatására került sor az Irányító Bizottság és a szakértői csoport részvételével.

Település	Megye	Téma	Pályázat címe
Alsómocsolád	Baranya	Gazdálkodó település	„Magunk Kenyerén" Helyi Gazdaságfejlesztési Program
Cégénydányád	Szabolcs-Sz-B	Gazdálkodó település	Kitörés az egyéni foglalkoztatás irányába
Garadna	Borsod-A-Z	Gazdálkodó település	Közfoglalkoztatás és Szociális szövetkezet együttműködésének jó gyakorlata Garadna községben
Hajdúnánás	Hajdú-B	Gazdálkodó település	Gazdálkodó település – Ökológiai mintagazdaság
Mór	Fejér	Gazdálkodó település	Gazdálkodással a munka világába
Szorgalmatos	Szabolcs-Sz-B	Gazdálkodó település	Szorgalmas szorgalmatosi közmunkások az önfenntartó Szorgalmatosért
Tunyogmatolcs	Szabolcs-Sz-B	Gazdálkodó település	Tunyogmatolcs, mint gazdálkodó település
Ásotthalom	Csongrád	Közfoglalkoztatás	Batáta a közfoglalkoztatásban
Bácsszentgyörgy	Bács-K	Közfoglalkoztatás	Bácsszentgyörgyi Népi Játékok Program
Cégénydányád	Szabolcs-Sz-B	Közfoglalkoztatás	Álomból valóság
Derecske	Hajdú-B	Közfoglalkoztatás	Startmunka Mezőgazdasági Program
Hajdúdorog	Hajdú-B	Közfoglalkoztatás	Öngondoskodás a szociális kihívások megoldására

Település	Megye	Téma	Pályázat címe
Ináncs	Borsod-A-Z	Közfoglalkoztatás	Önfenntarthatóság Ináncson (segély helyett munka)
Jánoshida	Jász-N-Sz	Közfoglalkoztatás	STARTMAOLM működtetése növénytermesztéssel, állattenyésztéssel és feldolgozással a Zagyva partján
Karakószörcsök	Veszprém	Közfoglalkoztatás	Rekreációs tó és szabadidőpark kialakítása – értékteremtő közfoglalkoztatás megvalósítása
Karancslapujtő	Nógrád	Közfoglalkoztatás	Gyöngyszem a Karancs lábánál
Kazár	Nógrád	Közfoglalkoztatás	Helyi sajátosság, kazári baba készítése.
Kelevíz	Somogy	Közfoglalkoztatás	Esélyteremtés Kelevízen – avagy segély helyett munka
Kisvásárhely	Zala	Közfoglalkoztatás	Mini falu Nagy lépései
Lovászpatona	Veszprém	Közfoglalkoztatás	Komplex mezőgazdasági mintaprogram
Nagypáli	Zala	Közfoglalkoztatás	Zöld Úton a közfoglalkoztatottakkal
Nagypall	Baranya	Közfoglalkoztatás	Egész évben munkát – MINDENKINEK
Udvari	Tolna	Közfoglalkoztatás	„Szól a kakasunk az a nagy tarajú”
Újszilvás	Pest	Közfoglalkoztatás	Közfoglalkoztatás Újszilváson

Település	Megye	Téma	Pályázat címe
Putnok	Borsod-A-Z	Közfoglalkoztatás	Mezőgazdasági mintaprogram az önfenntartó közétkeztetésért
Szabadhidvég	Fejér	Közfoglalkoztatás	Kertészeti START Mintaprogram Szabadhidvégen
Szarvas	Békés	Közfoglalkoztatás	Út a termőföldtől a termelői boltig.
Tetétlen	Hajdú-B	Közfoglalkoztatás	Együtt, egymásért, a településünkért!
Zalaszentmárton	Zala	Közfoglalkoztatás	Háztáji gazdálkodás beindítása közfoglalkoztatottak bevonásával Önfenntartó falu elképzelés – Háztáji gazdálkodás és önfenntartás – fenntartható foglalkoztatás
Budapest IV. ker.	Budapest	Roma és helyi önkormányzat együttműködése	Magyarország első Cigány Helytörténeti Gyűjteményének felállítása és intézményesítési törekvése
Dunaújváros	Fejér	Roma és helyi önkormányzat együttműködése	„Együtt a közös jövőért”
Szolnok	Jász-N-Sz	Roma és helyi önkormányzat együttműködése	Szolnok Megyei Jogú Város Integrációs Programja
Varsány	Nógrád	Roma és helyi önkormányzat együttműködése	Kiút a szegregátumból – Varsány

A döntőbe 11 pályázat jutott be, az egyes helyezések sorsa a benyújtott pályázat, a helyszíni látogatás és a záró konferencián elhangzott prezentáció együttes értékelése alapján dőlt el az alábbiak szerint:

Közfoglalkoztatás

1. Tetétlen
2. Jánoshida
3. Hajdúdorog
3. Karancslapujtő
3. Szabadhídvég

Gazdálkodó település

1. Alsómocsolád
2. Garadna
3. Szorgalmatos

Roma nemzetiségi és helyi önkormányzat együttműködése

1. Dunaújváros
2. Szolnok
3. Budapest IV. kerület

MAGYAR TERRITORIA INNOVÁCIÓS DÍJ

A Francia-Magyar Kezdeményezések (INFH), a Helyi Obszervatórium (LRMI) és a TÖOSZ által létrehozott Magyar Territoria Innovációs Díj Szervező Bizottsága csatlakozott a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázati rendszeréhez. A Magyar Territoria Innovációs Díj Szervező bizottsága és a LÖGY Irányító Bizottsága megállapodása szerint a döntőbe jutók automatikusan versenyeztek az innovációs különdíjért.

A bizottság döntése alapján díjazott lett:

– Személy kategóriában: *Borbélyné Fülöp Hajnalka*, Tetétlen polgármestere,
– Közösség kategóriában: *Dunaújváros Megyei Jogú Város*,
– Önkormányzat kategóriában: *Szorgalmatos község önkormányzata*.

A 2014-15 ÉV NYERTES PÁLYÁZATAI

Közfoglalkoztatás

Első helyezett: TETÉTLEN

Közfoglalkoztatás:
„Együtt, egymásért, a településünkért!”

Tetétlen község Hajdú-Bihar megyei kis település 1442 fő lakossal. A település foglalkoztatási helyzetének javítására, valamint a munkanélküliség felszámolása érdekében olyan értékteremtő programokat dolgoztak ki, amelyek figyelemmel vannak a helyi sajátosságokra, a programban résztvevőkre és a gazdasági környezetre.

A programok már a kezdeti időszakban is tényleges és mérhető eredményeket mutattak, így az érintettek sikerélménnyel gazdagodhattak, hogy hosszú távon is fenntarthatóak legyenek és a teljes település számára értékeket teremtsenek.

A programok működőképesek és adaptálhatóak. Jelenleg két település is a tetétleni strucctenyésztés mintájára foglalkoztatási programot valósít meg. Összesen 6 telephelyen valósítják meg a programot, illetőleg több ingatlant bérel az önkormányzat a mezőgazdasági program megvalósításához.

A programok bővítésével a foglalkoztatásba bevontak számát is fokozatosan növelték, így sikerült javítani az előzetesen fennálló problémákon. Mindazok mellett, hogy az emberek értékteremtő munkát végeztek

örömmel és elismerés mellett megtakarítást és bevételt teremtettek az önkormányzatnak és a településnek is, illetőleg mindezek mellett egyre kevesebben igényeltek szociális ellátásokat, hasznos, megbecsült tagjaivá váltak a közösségnek.

Második helyezett: JÁNOSHIDA

STARTMALOM működtetése növénytermesztéssel, állattenyésztéssel és feldolgozással a Zagyva partján

Jánoshida 2570 lakost számláló település Jász-Nagykun-Szolnok megyében. Két éve kezdte az önkormányzat a Start mintaprogramot. Az innovatív és talán egyedülálló ötlet, egy önkormányzati malom működtetése, melyet egy helyi felszámolt malom felszereléseiből és egy önkormányzati tulajdonú épület párosításából létesítettek. A malom megtalálta piacát (helyi éttermekbe szállítanak a saját lisztből és bérbe is őrölnek) és jó kihasználtsággal tevékenykedik. A Baracskai BV részére is szállítanak lisztet. Mezőgazdasági és állattenyésztési program is folyik. Az önkormányzati tulajdonú földeken termelt búza is a saját malomba kerül. A malomból származó melléktermékek a közfoglalkoztatásban nevelt állatok kapják. Jelentős állatállománnyal rendelkeznek. Működik egy fafeldolgozó és asztalos üzem is.

A jánoshidai program különleges eleme a polgármester által naponta tartott lelki-szellemi tréning, amellyel a közfoglalkoztatásban dolgozók munkához való hozzáállását javítják, valamint motivációt nyújtanak.

Harmadik helyezettek

HAJDÚDOROG

Közfoglalkoztatás: „Öngondoskodás a szociális kihívások megoldására”

8987 fő lakossal rendelkező Hajdú-Bihar megyei város. A hagyományos foglalkoztatási formák mellett papírbrikett gyártást is bevezettek. A racionális energiafelhasználás mellett igen jelentős költségmegtakarítás értek el a feldolgozási vagy gyártási folyamatban keletkező hulladékok megfelelő kezelésével úgy, hogy ne kerüljön pénzbe a megsemmisítés, hanem biztos bevételi forrást jelentsen az addig problémás hulladék, piacképes, korszerű és környezetbarát fűtőanyag – a papírbrikett – előállításával.

A program célja, a város kül- és belterületeiről (600 hektár gyümölcsös, dűlőutak) kikerülő ágak és gallyak összegyűjtése, valamint a vállalkozóktól begyűjtött papírhulladékkal együtt újrahasznosítás tüzelőanyagként. A program többfunkciós, amelyek a következőek: legfontosabb és legkiemelkedőbb az öngondoskodás bevezetése, majd nem elhanyagolható a többi tényező, sem mint a munkahelyteremtés, a szociális tüzelőanyag helyettesítése és nem utolsó sorban néhány önkormányzati tulajdonú helyiség fűtése.

KARANCSLAPUJTŐ

Közfoglalkoztatás: „Gyöngyszem a Karancs lábánál”

Karancslapujtő egy Nógrád megyei közel 3000 lakosú település. A program 2012-ben kezdődött. Két részre oszlik: növénytermesztés és állattenyésztés. Növénytermesztés területéhez tartozik a hidegfóliás termesztés és a szabadföldi termesztés. A nagy szántóföldi területeken önjáró öntözőgéppel sikerült megoldani a vízellátást. Összesen 3 darab 8x25m-es fóliasátorban és egy üvegházban folyik a termelés, a zöldségpalánták mellett virágpalánták termesztése is folyik.

Az állattenyésztés területén a kihalófélben lévő magyar óriásnyúl tenyésztését próbálják bővíteni, a jelenlegi állomány 20 anyanyúl. A cél egy 50 fős állomány létrehozása. Az állattenyésztő csoport feladata az állatok gondozása, a takarmány szedése, kaszálása.

A tenyésztett nyulakat és a termesztett zöldségeket és gyümölcsöket helyben értékesítik a helyi termelői piacon, illetve a korábbi évekhez hasonlóan a szociálisan rászoruló családok kapnak a megtermelt javakból. Az idén 2000 db csirke is beszerzésre került. A tojást szintén értékesítik, valamint a közétkeztetésben felhasználják. A növényi maradványokat komposztálják, a trágyát a földek tápanyag-visszapótlására használják.

SZABADHÍDVÉG

Közfoglalkoztatás: „Kertészeti START Mintaprogram Szabadhídvégen”

Szabadhídvég Fejér megyében Somogy és Tolna megyék határán található, csaknem 900 lakosú hátrányos helyzetű község. A felkínált közfoglalkoztatási lehetőséggel a polgármester vezetésével és irányításával tudatosan és a fenntarthatóságra, gazdaságosságra törekedve kiváló termelési láncot hoztak létre. Saját kutat fúrtak, területeket vásároltak, újabb területeket vettek birtokba, az adottságok figyelembevételével széles termékskálát tudnak előállítani. A szakmai program garanciája a megfelelő felkészültségű agronómus, aki szintén közfoglalkoztatott. A termékek piacát is sikerült biztosítani a környező megyékben.

A program céljai: a munkahelyteremtés, kertészeti termelés, feldolgozás és értékesítési lehetőségek megszervezésével, energiaültetvények telepítésével a megújuló energiák termelésének és felhasználásnak népszerűsítése, valamint ezáltal energia megtakarítás; esélyteremtés, munkalehetőség biztosítása a településen élők részére.

Gazdálkodó település

Első helyezett

ALSÓMOCSOLÁD

„Magunk kenyerén” gazdaságfejlesztési program

Alsómocsolád község 346 fős zsáktelepülés Baranya megyében. Alsómocsolád építve a földművelési, állattartási és kézműves hagyományokra, kizárólag saját forrás felhasználásával „Magunk kenyerén” elnevezéssel Helyi Gazdaságfejlesztési programot indított 2013-ban. A Program sikerességének előmozdítása érdekében, a magyar hivatalos fizetőeszköz (forint) helyettesítésére helyi fizetőeszközt (rigac) bocsátott ki. A program célja a meglévő értékek megőrzése, a létrehozott erőforrások gazdaságos kihasználása, az, hogy az itt élők ismét kihasználják a környezet biztosította gazdálkodási lehetőségeket, a településben meglévő szolgáltatási potenciált, a mindennapi életükbe beépítsék ezeket, javítva életminőségüket.

A program 3 pilléren nyugszik. Az mezőgazdasági termelés és állattartást élénkítő programelem állattartási lehetőséget biztosít azoknak, akik megfelelő műszaki állapotú épülettel rendelkeznek vagy ilyen épületre vonatkozóan használati joguk van. A helyi szolgáltatások beindulását serkentő programelem a lakókat ösztönözni helyi termék előállításra, valamint munkaerejük, szaktudásuk alternatív foglalkoztatás keretén

belüli áruba bocsátására. A lakásfelújítási és korszerűsítési programelemben az igénylő a felújítási összeg 50 százalékának erejéig, de maximum 200 000 Ft-ig/rigacig vissza nem térítendő támogatásban részesül, továbbá a fennmaradó 50 százalékra, de maximum 200 000 Ft-ra visszafizetendő kamatmentes kölcsönt kap.

Második helyezett

GARADNA

Közfoglalkoztatás és szociális szövetkezet együttműködésének jó gyakorlata Garadna községben

Garadna község az Abaúji-térség Hernád völgyének északi területén található, lakosainak száma 399 fő. 2011-től vesznek részt a Start-munkaprogramokban. A zöldségtermesztési és állattartási programot sikerült úgy kialakítani, hogy a regisztrált álláskeresők csaknem 100 százalékban bevonásra kerültek és számukra a folyamatos munkavégzés biztosítva lett. Cél az önellátó gazdálkodás kialakítása, a háztáji gazdálkodás feltételrendszerének újbóli megteremtése, és egy szociális szövetkezet létrehozása volt. Hat hektáron termelnek zöldségeket, takarmánynövényeket és cirkot. A ciroktermesztés és seprűkötés egész évben elfoglaltságot biztosít. Ezzel párhuzamosan állattartással is foglalkoznak: tojótyúkot, sertést tartanak. A tojások a tésztaüzemünkben kerülnek feldolgozásra. Új elemmel kibővítve, a szőlőkultúra felélesztése és gyümölcsös telepítése valósult meg. A közfoglalkoztatási programok segítették, ösztönözték a szociális szövetkezet létrehozását 2013. szeptemberben. Az önkormányzat égisze alatt alakult meg a ma már jól működő Garadnáért Szociális Szövetkezet. Főbb tevékenységek:piaci kiskereskedelem, illetve építőipari tevékenység.

Harmadik helyezett

SZORGALMATOS:

„Szorgalmas szorgalmatosi közmunkások az önfenntartó Szorgalmatosért”

Szorgalmatos 1057 fős Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei település, Tiszavasvári mellett. A község 2002-ben vált önálló településsé. Az önkormányzat a romos ingatlanokat felvásárolta és veteményezésre alkalmas területté alakította, zöldség, takarmánynövény és cirok termelésével foglalkoznak. A megtermelt cirokból seprű készül. A megtermelt zöldségek egy része feldolgozásra kerül, az iskola konyháján, a fennmaradó mennyiséget savanyítják, illetve lefagyasztják. A település rendelkezik helyi piaccal, ahol a friss áru értékesítésre kerül.

Az értékteremtő program keretében utca és házszámtáblák, valamint kerítéselemek készülnek, amelyek a település egységes és rendezett kinézetét szolgálják. A közutakat, belvízelvezető árkokat karbantartják.

A környező településekkel kiváló együttműködést alakítottak ki, a mezőgazdaságban gyakran kiszámíthatatlan termés mennyiségére tekintettel a szomszédos településekkel cserekereskedelmet folytatnak, segítik egymást, a gépeket megosztva használják.

Roma nemzetiségi és helyi önkormányzat együttműködése

Első helyezett

DUNAÚJVÁROS

„Együtt a közös jövőért”

Dunaújváros Budapesttől 67 km-re délre található megyei jogú város. Dunaújváros MJV Roma Nemzetiségi Önkormányzata, az általa alapított és 100%-os tulajdonában lévő DHHF Dunaújvárosi Hátrányos Helyzetűek Foglalkoztatásáért Nonprofit Kft.-vel közösen az elmúlt években lehetőségeihez mérten megvalósította és elindította a közfeladat ellátáson alapuló képzésssel egybekötött tömegfoglalkoztatási programját. Ennek keretében Dunaújváros MJV Önkormányzatától, a Dunaújvárosi Vagyongazdálkodási Zrt.-től, a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatalának Munkaügyi Központjától folyamatos megbízatásokat kap különböző közfeladatok ellátására (pl. takarítási munkák, vagyonvédelem, téli síkosság mentesítés), mely feladatokat korábban más vállalatok végeztek el.

Különböző képzések folyamatos indításával növelik a hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való visszakerülésének esélyét, ezen belül például az óvodai dajka, a konyhai kisegítő, kosárfonó képzésekkel kívánják jobb helyzetbe hozni és diszkriminációjuk csökkentését elősegíteni.

A „Rendezett Dunaújvárosért” program pedig átmeneti segítséget nyújt a magasabb (közép- vagy felsőfokú) végzettséggel rendelkező hátrányos helyzetbe került személyek számára. Távlati cél a műhelymunkák kialakítása, több ember foglalkoztatása révén olyan mértékű bevételek megszerzése, amely az önfenntartó működést biztosítja.

Második helyezett

SZOLNOK

„Szolnok Megyei Jogú Város Integrációs Programja”

Szolnok Jász-Nagykun-Szolnok megye székhelye, lakosainak szám 75474 fő. A város a társadalmi kirekesztés és szegénység elleni küzdelem hatékony kezelésére megalkotta Integrációs Programját. Ennek fő célja, hogy elősegítse a városban élő halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegeket, különösen a cigány/roma nemzetiséghez tartozó lakosság életkörülményeinek javítását, csökkentse leszakadásukat a többségi társadalomhoz képest, növelje esélyegyenlőségüket az érintett társadalmi réteg

bevonásával. A program végrehajtására létrehozott Integrációs Munkacsoport 2004 óta éves ütemezésű komplex feladatrendszert tartalmazó Cselekvési Feladatterv alapján végzi munkáját, a munkacsoport vezetője egy romológus szakértő, tiszteletbeli társelnök a mindenkori Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke.

A munkacsoport stratégiai tervező testület, amely tevékenységét a nyilvánosság előtt végzi. Tagjait a közgyűlés felhatalmazása alapján a polgármester kéri fel, mely személyek az általuk képviselt társadalom-tudományos szakterületek – szociális ellátás, gyermek- és ifjúságvédelem, munka- és humánerő-gazdálkodás, romológia, bűnmegelőzés, politológia – szakértői.

Harmadik helyezett

BUDAPEST IV. KERÜLET

Magyarország első Cigány Helytörténeti Gyűjteményének felállítási és intézményesítési törekvései

Budapest főváros északi kapuja. több mint 100 ezer lakosú kerület. Újpest lokálpatrióta, összetartó város, melyben jelentős szerepe van a több száz civil szervezetnek, a közösség értékteremtő, hagyományápoló és összetartó erejének. Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti az újpesti civil szervezetekkel, önszerveződő közösségekkel és nemzetiségi önkormányzatokkal hosszú évek óta tartó együttműködést.

Az önkormányzat és cigány nemzetiségi önkormányzat, együttműködésben az Eötvös József Cigány-Magyar Pedagógiai Társaság támogatásával közösségi házat hozott létre, melyben 6 állandó programot működtetnek.

Tanoda program (délutáni egyéni és csoportos tantárgyi fejlesztés, tehetséggondozás és pályaorientáció); szociális és jogi tanácsadó iroda; tánc és ökölvívó testnevelő foglalkozások; rendszeres közösségi és kulturális, valamint nyelvi programok; Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzat irodája; és az Újpesti Cigány Helytörténeti Gyűjtemény.

A gyűjtemény 2014. október 10-én nyílt meg. A 15 éves kutatómunka eredménye a város cigányságának 170 éves történetét, annak dokumen-

tumait, archív fényképeit, tárgyi emlékeit bemutató anyag. A kutatásba bekapcsolódott szinte az összes, Újpesten őslakosként élő család. A gyűjtést végző helyi aktivisták, valamint a kutatásban résztvevő történészek, levéltárosok, statisztikusok a munkát önkéntes alapon végezték. A gyűjteményt a Tanodán keresztül sikerült bekapcsolni a helyi oktatásba.

Díjazottak 2014-2015

1. Tetétlen
2. Jánoshida
3. Hajdúúdorog
4. Karancslapujtő
5. Szabadhídvég
6. Alsómocsolád
7. Garadna
8. Szorgalmatos
9. Dunaújváros
10. Szolnok
11. Budapest, IV. kerület

6.

7.

8.

9.

10.

11.

Képgaléria 2014– 2015

A Legjobb Önkormányzati **Gyakorlatok** Programja

INTERJÚ

Tetétlen *legjobb önkormányzati gyakorlata*

Az 1442 fős Hajdú- Bihar megyei község a kistelepülésekre jellemző nehézségek és problémák mellett folyamatosan fejlődik és igyekszik olyan környezetet teremteni, amely hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez. A foglalkoztatási helyzet javítása és a munkanélküliség felszámolása érdekében értékteremtő programokat dolgoztak ki. Tetétlen önkormányzata a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2014-15-ös pályázati szakaszának Legjobb közfoglalkoztatási gyakorlat kategóriájában első helyezést ért el. Borbélyné Fülöp Hajnalka polgármesterrel beszélgettünk.

– Milyen problémák jellemezték a települést, mi késztette önöket, hogy kidolgozzák a programot?

– A településen szinte mindenre kiható problémaként jelentkezett és tulajdonképpen csúcsosodott ki 2010.évre a magas munkanélküliség. A térségben ekkorra sorra szűntek meg a foglalkoztatók, gyárak, üzemek, melyek addig sok helyi embernek adtak megélhetési forrást bezártak. Ezen problémák kezelésére kellett kidolgoznia programot az önkormányzatnak.

– Mikor indult a jó gyakorlat, milyen forrásból biztosították a kereteket?

– Programjaink alapjait 2011-ben dolgoztuk ki és 2012-ben kezdtük meg a gyakorlati megvalósítást a Start Kistérségi mintaprojekt keretében. Minden programot helyben, különböző önkormányzati ingatlanokon, mint telephelyeken valósítottuk meg. Magam dolgoztam ki a programokat, a képviselő- testület jóváhagyásával elkészültek és benyújtásra kerültek a pályázatok, majd a támogatási szerződést követően elindultak a projektek.

– Homoktövis termesztés, ciroksepű, rongyszőnyeg készítés - sokféle tevékenységet végez az önkormányzat. A figyelem azonban a strucctartásra összpontosul. Az ön ötlete volt a különleges madárfajta meghonosítása?

– Igen, az én kezdeményezésem és ötletem volt. Természetesen az első lépéseket komoly piackutatás előzte meg, emellett kérdéses volt, hogy a Belügyminisztérium támogatóan fogadja-e az ötletet. Miután pozitív visszajelzést kaptunk, kiválasztottuk az állattartáshoz legmegfelelőbb helyet, szem előtt tartva, hogy minden a jogszabálynak megfelelő legyen, majd elindult a megvalósítás.

– Volt tapasztalatuk állattartás terén?

– Magam is agrármérnök vagyok, de soha nem foglalkoztam struccokkal. Együtt tanultuk, tapasztaltuk meg az állatok gondozását. Saját magunk készítettük a karámot, a fűtést, mindent a foglalkoztatási programban és utána következett a madarak beszerzése. Helyben nincs állatorvos, de a szomszédos településen van egy kiváló szakember. Ő maga sem látott korábban strucc csibét. Kezdetben jártunk az ország első struccfarmján Hajdúnánáson, körbejártunk, konzultáltunk a hatósági állatorvossal is.

– Milyenek a tapasztalatok, mennyire kényes állat a strucc, hogyan hasznosítják?

– Abszolút nem azok. Mint minden állatfajtánál, a struccnál is oda kell figyelni bizonyos dolgokra, az állattartás körülményeit szabályozva. Mintha a háztartásban csirkét tartanánk. Nyilván a maga sajátosságaival. Meg kell említenem, hogy nagyon sokat segített a termelő, akitől beszereztük az előnevelt madarakat. Jelenleg élősúlyban hasznosítjuk az állatokat, de már folynak az egyeztetések éttermekkel. Egy cég vállal bérvágásban húsfeldolgozást, olyan formában jelentősen nagyobb jövedelemre lehet szert tenni. Emellett beadott pályázatunk van struccfeldolgozó létesítésére is.

–Hogyan fogadták a kezdeményezést, milyen módszereket alkalmaztak a helyi lakosok bevonására a gyakorlat előkészítése és a megvalósítás során?

– A helyi lakosokkal igyekeztünk és igyekszünk minél szélesebb körben megismertetni a programjainkat és azok eredményeit. Azt gondoljuk, illetőleg úgy értékeljük, hogy sikerrel, hiszen amíg a kezdetekben nem vagy fenntartásokkal tudtunk bevonni a programokba munkavállalókat, addig gyakorlatilag napjainkban egyre többen szeretnének bekapcsolódni és aktívan részt venni a megvalósításban. Programjainkról folyamatos tájékoztatást adunk a közösségi oldalunkon, a helyi kábeltelevízióban, a helyi újságban és tájékoztató kiadványokban. Ezen kívül volt olyan közösségi rendezvényünk, ahol különböző struccételeket kóstolhattak a helyi lakosok.

– Hány főt foglalkoztat az önkormányzat a programban, milyen kézzelfogható eredményei vannak a kimunkált gyakorlatnak?

– A gyakorlat mondhatjuk, hogy a teljes lakosságra hatással van, hiszen igen magas a programban résztvevők száma. A startmunka mintaprogram keretében 173 fő dolgozik, ezen felül fogyatékkal élőket is foglalkoztatunk, továbbá TÁMOP program, illetve egyéb hosszabb-rövidebb foglalkoztatási programok keretében dolgoznak nálunk, így áll össze a 260 körüli létszám. A megtermelt alapanyagokon keresztül a közétkeztetésben résztvevők is (bölcsődések, óvodások, iskolások, helyi idősek, a Gondozóház lakói és a vendégétkezők) haszonélvezői a programnak. Az egész lakosság érzi a program hatását, mert javult, jobbá vált a közösségünk, az emberek egymáshoz fűződő kapcsolata, s azáltal, hogy megtakarításokat értünk el, növekedett a saját bevételünk és csökkentek a szociális ellátásokra fordítandó kiadásaink, több lehetőségünk és forrásunk van a fejlesztésekre.

Kommunikációs tevékenységünknek köszönhetően egyre többen figyeltek fel és ismerték meg a településünket.

– Más önkormányzatok megismerték a jó gyakorlatot? Van érdeklődés?

– Más önkormányzatok számára is elérhetővé tettük és tesszük programjainkat és amennyiben igény jelentkezik rá, maximálisan támogatjuk egy-egy programunk adaptálását más településen. Strucctartás tekintetében Báránd és Nádudvar Önkormányzata a mi segítségünkkel kezdett strucctenyésztésbe, ezen kívül volt egyeztető megbeszélésünk Sáránddal, Tépével, de a Dunántúlról is érkeztek hozzánk, sőt több szlovák települési önkormányzattal is egyeztetünk. Azt gondolom, egy közös célunk van: egymást kell segítenünk az előrehaladás érdekében.

Dunaújváros *legjobb önkormányzati gyakorlata*

Dunaújváros Roma Nemzetiségi Önkormányzata az általa alapított és száz százalékos tulajdonában lévő nonprofit Kft.-vel közösen az elmúlt években lehetőségeihez mérten megvalósította és elindította tömegfoglalkoztatási programját. Ennek keretében Dunaújváros Önkormányzatától, a Dunaújvárosi Vagyongazdálkodási Zrt.-től, a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatalának Munkaügyi Központjától folyamatos megbízatásokat kap különböző közfeladatok ellátására. A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program 2014-15-ös pályázati szakaszának Roma nemzetiségi és helyi önkormányzat együttműködése kategóriájában Dunaújváros első helyezést ért el. Hosszú Jánossal, Dunaújváros Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata elnökével készítettünk interjút.

– Melyek voltak a település legfőbb problémái, amik indokolták a jó gyakorlat bevezetését?

– Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatánál is az egyik legfőbb probléma a romákkal szembeni faji előítéletesség, a viselkedési normák és a közösségi együttélés írott és íratlan szabályai betartásának nem megfelelő szintje, az általánosítás, a diszkrimináció, a városlakók mindennapi életvitelének biztosításához a közbiztonság és a közrend

biztosítása, a közterületek tisztántartása. A romák hátrányos helyzetének legfőbb oka az iskolázatlanság. A gyerekeknek kevés az esélyük a kitörésre, mivel a családok rossz anyagi helyzete nem teszi lehetővé a tanulást. A munkanélküliség az alacsony iskolai végzettség miatt szinte folyamatos. A segélyezés alapfeltétele viszont a közfoglalkoztatás teljesítése.

– Mi a program lényege?

– Dunaújváros Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata az általa alapított Nonprofit Kft.-vel közösen Dunaújváros MJV Önkormányzata, Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya és további együttműködő partnerekkel közfeladatok ellátására kötött különböző együttműködési megállapodásokkal nem csak a romák hanem egyéb nem roma származású de hátrányos helyzetben lévő csoportok integráltan valósítják meg a tömegfoglalkoztatási programon belül különböző foglalkoztatási lehetőségekkel a város közbiztonsági és köztisztasági feladatait, a képzések pedig a munkaerőpiacra való bekerülést ill. visszakerülést segítik elő.

– Mikor kezdték el a jó gyakorlat végrehajtását?

– A program bevezetésére 2011. október-2012. február között került sor. A képzésekkel egybekötött közfoglalkoztatás is megvalósul már 2013. novemberétől. A program keretében 2012. 01. 01. és 2014. 12. 31. közötti időszakban a foglalkoztatási és képzési szerződések száma 2159 darab volt.

– Mit kívántak elérni a gyakorlat bevezetésével?

– Ma Magyarországnak és így Dunaújvárosnak is a legfontosabb célja, hogy javítsa a mélyszegénységben élők, köztük a roma népesség felzárkóztatását. Ennek a problémának megoldását mind a tanulásban, mind a foglalkoztatásban, mind az egészségügyi szolgáltatásokba való bevonásban látja. A gyakorlat bevezetésével a romákkal és nem roma származású hátrányos helyzetű csoportokkal szembeni általánosítást, az előítéletek csökkentését kívántuk elérni. Célok között szerepelt a közfoglalkoztatás elősegítése, ezzel a romák életminőségének javítása, a felzárkózás elő-

segítése, a tömegfoglalkoztatás, konfliktuskezelés, a város tisztaságának fenntartása és közbiztonsága, hátrányos helyzetűek egészségi állapotának rendszeres ellenőrzése, a gyerekek iskolai felzárkózása, a roma nők képzése. A képzések során például az óvodai dajka, konyhai kisegítő, kosárfonó, kerti munkás képzésekkel a nőket visszavezetjük a munka világába, és ezáltal elfogadtatjuk őket, diszkriminációjukat csökkentjük. Ezekhez a célokhoz azonban szükség volt egy olyan szervezetre, amely közfeladatokat vállalhat, ekkor jött létre a DHHF Nonprofit Kft.

– Milyen eredményekről beszélhetünk?

– A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a DHHF Nonprofit Kft.-vel közösen az elmúlt években lehetőségeihez mérten megvalósította és elindította tömegfoglalkoztatási programját. Ennek keretében DMJV Önkormányzatától, a Dunaújvárosi Vagyongazdálkodási Zrt.-től, a Fejér Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályától folyamatos megbízatásokat kap különböző közfeladatok ellátására. Ilyen feladatot képez a megbízók által kért különféle takarítási munkák vagyonvédelmi feladatok, téli síkosságmentesítés Dunaújváros közigazgatási területén, mely feladatokat korábban más vállaltok végeztek el a város számára. Az együttműködő partnerek anyagi és erkölcsi támogatást nyújtanak a program sikeres működéséhez. Különböző képzések folyamatos indításával növelik a romák és más hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való visszakerülésének esélyét, ezen belül például az óvodai dajka, a konyhai kisegítő, kosárfonó képzésekkel a roma és más hátrányos helyzetű nőket kívánják jobb helyzetbe hozni és diszkriminációjuk csökkentését elősegíteni. Cél a START

mintaprogramba való bekerülés, műhelymunkák kialakítása, több ember foglalkoztatása révén olyan mértékű bevételek megszerzése, amely az önfenntartó működést biztosítja.

– Tapasztaltak ellenállást a profitorientált cégek részéről?

– Rengeteg dologgal szembesültünk, és számos dolog ért negatívumként minket, de bizonyítottuk, hogy a város érdekeinek megfelelően hozzájárulunk a közrendhez közbiztonsághoz és köztisztasághoz. Most jutottunk el három-négy év után oda, hogy talán mindenki elismeri a munkánkat, még a konkurenseink is. A városban mindenki támogatja a programot pártállástól függetlenül. Amikor munkáról és emberek segítéséről van szó, akkor mindenki beállt a hátunk mögé.

– Képzéseket is szerveznek úgy tudom.

–Valóban így van. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2013. november 1-től képzésekkel kiegészítve végzi közfoglalkoztatási programját. A foglalkoztatási és képzési szerződések száma 2012-2014 időszakban összesen 2159 db volt. Különböző képzések folyamatos indítása növeli a romák és

más hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való visszakerülésének esélyét, ezen belül az óvodai dajka, a konyhai kisegítő OKJ-s képzésnél kiemelt figyelmet fordítanak a roma nők képzésére, ezáltal a halmozottan hátrányos helyzetük csökkentésére, az elfogadtatásukra és a munka világában való helytállásukra. A képzéseket a Foglalkoztatási Osztály, a Türr István Kutató és Képző Intézet együttműködésével valósítják meg, továbbá a

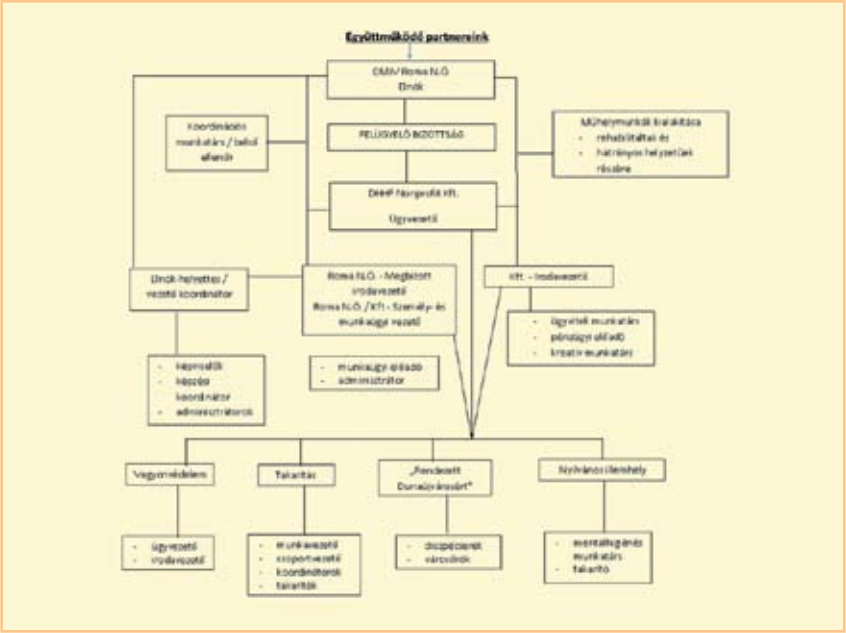

Dunamenti Regionális Népfőiskola Közhasznú Egyesület szervezésében az „Újtelepi Tranzit” és a „Sorsfordító esély” elnevezésű program keretében (a programokbakban konzorciumi partnerként vettünk rész) 68 fő szakképzése valósult meg kőműves; ács, állványozó; festő, mázoló; betonelem-gyártó, betonkészítő szakmákban

A „Rendezett Dunaújvárosért” program pedig átmeneti segítséget nyújt a magasabb (közép-, vagy felsőfokú) végzettséggel rendelkező hátrányos helyzetbe kerültek számára. E program keretében városőrök alkalmazására kerül sor. Feladatuk, hogy a város érdekeinek megfelelően, a közrend, köztisztaság és a közbiztonság szempontjából fontos és általuk megtapasztalt hiányosságokat feltárják, ezen hiányosságokat a diszpécserek felé bejelentsék, akik ezután a bejelentéseket megszűrve a megfelelő hivatal, szolgáltató felé (telefonon, írásban) ezeket jelezzék, a folyamat célja a probléma megoldása. Ebben a programban kerül foglalkoztatásra a köztisztasági csoport melynek feladata a diszpécserek által meghatározott területek mielőbbi megtisztítása az illegális hulladéktól. További megbízásként látják el a dunaújvárosi temető üzemeltetőjével együttműködésben 2012-óta a kommunális, takarítási és parkrendezési feladatokat. Ennek keretében alkalmi és diákmunka alkalmazásával összesen 419 fő foglalkoztatására került sor, ezért 2014-től a Türr István Képző és Kutató Intézettel és a temetőt üzemeltető céggel közösen temető, és parkgondozó képzést is indítottak. A DHHF Nonprofit Kft. bevételeit elsősorban főállások megteremtésére, valamint hátrányos helyzetű diákok pótvizsgára való felkészítésére és egyéb hátrányos helyzetű sportolók támogatására fordítják.

– Miért a nemzetiségi önkormányzat a tulajdonosa a kft-nek és nem a település?

– Tudtuk azt, hogy az önállóságunkat, ahogy említettem az imént így tudjuk megőrizni és ezzel tudjuk demonstrálni azt is - ezt mondtam el a városvezetének is- hogy mindenképpen egy olyan „fegyvert" adjanak a kezünkbe, amivel az általánosítást, a kirekesztést tudjuk kezelni a városban. Hozzánk állnak közel a programban érintett hátrányos helyzetű emberek származástól függetlenül akikkel szót értünk. Lehet, hogy naivitás, de mi szeretetalapon kezelünk mindent, ettől függetlenül radikálisan. Nálunk „szeretetalapú demokratikus diktatória" működik, aminek alapján tisztelnek minket az emberek és mi is tiszteljük őket. Mindegy, hogy hat osztályos, vagy hátrányos helyzetű, bármilyen probléma megoldására állunk a rendelkezésére akár átmeneti foglalkoztatással, átképzéssel, vagy képzésről van szó a partnereink segítségével.

– A projektek eredményeinek terjesztésével hogy állnak? Más önkormányzatok érdeklődnek, átültették a jó gyakorlatot?

A gyakorlat népszerűsítése Fejér Megye területén folyamatos. Több önkormányzat képviselője kért találkozót, hogy megismerje programunkat, mint például Székesfehérvár, Bicske, Ercsi, Vajta, Mór, Perkáta. A települések közül Perkáta és Bicske Önkormányzata a képzések megszervezésével és elindításával már megkezdte a gyakorlat bevezetését. Egyre több település kezdeményezi a Roma Nemzetiségi Önkormányzatának elnökénél a találkozók létrejöttét, mely kezdeményezők nagy részénél működik nemzetiségi önkormányzat. Mivel a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvános, így mindenki számára elérhető a Dunaújvárosi Önkormányzat honlapján, ezen túl workshop-okon is népszerűsítjük a munkájukat és az elért eredményeket, melyeken a Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviselői előadásokat tartanak. Készséggel állunk az érdeklődök rendelkezésére.

Alsómocsolád *legjobb önkormányzati gyakorlata*

A Baranya megyei Alsómocsolád építve a földművelési, állattartási és kézműves hagyományokra, kizárólag saját forrás felhasználásával „Magunk kenyerén” elnevezéssel Helyi Gazdaságfejlesztési programot indított 2013-ban. A Program sikerességének előmozdítása érdekében, a magyar hivatalos fizetőeszköz helyettesítésére helyi fizetőeszközt, rigacot bocsátott ki. A program célja a meglévő értékek megőrzése, a létrehozott erőforrások gazdaságos kihasználása, az, hogy a településen élők ismét kihasználják a környezet biztosította gazdálkodási lehetőségeket, a településben meglévő szolgáltatási potenciált, a mindennapi életükbe beépítsék ezeket javítva életminőségüket. Alsómocsolád Önkormányzata Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Program pályázatának 2014-2015-ös szakaszában Gazdálkodó település kategóriában első helyezést ért el. A programmal kapcsolatban Dicső Lászlót, Alsómocsolád polgármesterét kérdeztük.

– Milyen megfontolásból indították el programot?

– Településünk legnagyobb problémája a folyamatosan csökkenő lakosságlélekszám, az itt élők elöregedése, a fiatalok jobb megélhetés reményében történő elvándorlása. Sokaknak a START munkaprogramban történő foglalkoztatás az egyetlen megélhetési forrás. A „Magunk kenyerén”

komplex gazdaságfejlesztő program célja a hagyományos falusi értékek újrateremtése, meglévő értékek megőrzése, a létrehozott erőforrások gazdaságos kihasználása. A legfőbb cél a községben lakók életminőségének és a település képének javítása, majd az eredmények multiplikálása, munkamegosztás kialakítása a térségben.

– Mi a programjuk lényege, milyen tevékenységet végeznek?

– A program 3 pilléren nyugszik. Az mezőgazdasági termelés és állattartást élénkítő programelem állattartási lehetőséget biztosít azoknak, akik megfelelő műszaki állapotú épülettel rendelkeznek vagy ilyen épületre vonatkozóan használati joguk van. A helyi szolgáltatások beindulását serkentő programelem a lakókat ösztönözni helyi termék előállításra, valamint munkaerejük, szaktudásuk alternatív foglalkoztatás keretén belüli áruba bocsojtására. A harmadik programelem a lakás felújítási és korszerűsítési elem, melynek keretében az igénylő a felújítási összeg 50%-ának erejéig, de maximum 200.000 Ft-ig/rigacig vissza nem térítendő támogatásban részesül, továbbá a fennmaradó 50%-ra, de maximum 200.000 Ft-ra visszafizetendő kamatmentes kölcsönt kap.

– Hogyan hat mindez a helyi gazdaságra, milyen volt a program fogadtatása?

– Mondok egy példát: az önkormányzatnál alkalmi munkavégzésre; erdőgondozásra, közterület rendben tartására, mezőgazdasági munkák karbantartási szolgáltatások, turizmust segítő szolgáltatások, rendezvények előkészítésére lehet jelentkezni, melynek díját helyi pénzben,

600/óra értékben rigacban fizeti ki. Azt tapasztaljuk, hogy a program jelentősen élénkítette a helyi gazdálkodást. A lakosság kihasználja a helyi fizetőeszköz nyújtotta kedvező lehetőségeket egymással és az önkormányzattal.

– Mikor vezették be és honnan jött a helyi pénz elnevezése?

– A program hivatalosan 2013 május 1-jén indult egy rendezvénynyel, ahol minden helyi felnőtt lakos 1.600 Ft-nak és minden gyermek 600 Ft-nak megfelelő rigacot kapott, melyet a rendezvényen rögtön el is vásárolhatták helyben előállított termékekre, gyakorlatban megtapasztalva a rigac vásárlóerejét. A közösségfejlesztési folyamat során számos név felmerült, a választás a lakosság egyöntetű döntése alapján a rigacra esett, amit Rigac Jánosról neveztünk el, aki híres betyár volt Alsómocsoládon az 1860-as években.

–Mit lehet rigacért vásárolni?

– Nagyon sok fajta helyi terméket állítunk elő, ezeket mind meg lehet vásárolni rigacért. 2013 május 1-től december 31-ig az önkormányzat az összes szolgáltatását átállította a helyi pénzre. Gyakorlatilag helyi adót is be lehet fizetni helyi pénzben. A rigacot egy az egyben váltjuk a forinttal, kivéve ha visszaváltásról van szó. Abban az esetben 80 százalékon váltjuk

a pénzt. A továbblépésen is gondolkodunk. Keressük a lehetőségeket, a közműszámlák helyi pénzben történő fizetése mellett a családoknál történő napelemes beruházásokon, feldolgozó infrastruktúrán és térségi szintű megoldásokban gondolkodunk.

– A helyi lakosok hogyan fogadták a programot, népszerűsítik a jó gyakorlatot ?

– A helyi lakosok a program kialakításában is aktív szerepet vállaltak, de a program előrehaladásáról, eseményeiről, módosításáról folyamatos tájékoztatást kapnak a helyi újság hasábjain, valamint a közösségi rendezvényeken megjelenve részeseivé vállnak akkor is, ha önmaguk egyik programelemben sem vállalnak tevőleges szerepet. A programot még nem vezettük széleskörű nyilvánosság elé, de a Kaposvári Egyetemen már bemutattuk vendégelőadóként, illetve az Egyetemről és a Máltai Szeretetszolgálat szervezésében fogadtunk már tanulmányi önkormányzati csoportot a téma kapcsán. Szívesen állunk rendelkezésére azon önkormányzatok számára, amelyek érdeklődnek programunk iránt és annak adaptálásán gondolkodnak. Mi azt mondjuk, hogy lelkesíteni kell az embereket, mert akkor megyünk előre és az ad egy olyan támasztékot amellyel az emberek tovább tudnak haladni.

A kiadványt szerkesztette: *Kolin Péter, Lüttmerdingné Balla Mónika*
A fotókat készítette: *Kolin Péter*
Kiadja a TÖOSZ
Felelős kiadó: *Dr. Zongor Gábor.*

1071 Budapest, Damjanich utca 44.
telefon: (06 1) 322 3843, (06-1) 322 6673 | fax: (06-1) 413 0482
e-mail: toosz@toosz.hu | web: www.toosz.hu